

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра туристичного, готельного та ресторанного бізнесу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Антикризове управління в туризмі

Освітня програма: _____ Туризмознавство _____

Спеціальність: _____ 242 Туризм _____

Галузь знань: _____ 24 Сфера обслуговування _____

Ступінь вищої освіти: _____ Другий (магістерський) рівень _____

Затверджено на засіданні кафедри туристичного,
готельного та ресторанного бізнесу (ТГРБ)

Протокол №_1_ від __14.08.2020__ р.

м. Запоріжжя, 2020 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ППВ 04 Антикризове управління в туризмі Вибіркова дисципліна Цикл професійної підготовки
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач	Гресь-Євреїнова Світлана Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри ТГРБ
Контактна інформація викладача	(061)7698403 (роб.), (локальний) 403, ауд. 385-А (IV корп.) 0955617273 (моб./Viber), svetlanagres@zntu.edu.ua
Час і місце проведення навчальної дисципліни	згідно до розкладу занять - https://zp.edu.ua/node/7904 дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/
Обсяг дисципліни	Кількість годин – загальний обсяг 120 годин. Кредитів – 4 кредити ЕКТС. Розподіл годин: 14 лекції, 30 практичних, 69 самостійна робота, 7 - індивідуальні завдання, вид контролю - залік
Консультації	Згідно з графіком консультацій - https://zp.edu.ua/node/7904
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Пререквізити навчальної дисципліни.	
<p>Дисципліна «Стратегічний менеджмент в туризмі». Теми: Туризм, як об'єкт менеджменту. Сутність і принципи стратегічного управління фірмою. Аналіз зовнішнього середовища і конкурентних сил в галузі. Аналіз внутрішнього середовища галузі. Стратегії поведінки фірми в умовах конкуренції.</p> <p>Дисципліна «Методологія і організація наукових досліджень». Теми: Теорія наукових досліджень. Базові категорії та поняття наукового дослідження. Апробація результатів наукового дослідження. Інструментарій наукового дослідження. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.</p> <p>Дисципліна «Менеджмент туризму». Теми: Теоретико-методологічні та організаційно-правові засади туристичного менеджменту. Туристична індустрія як об'єкт управління. Чинники управління та прийняття рішень в туризмі. Управлінські функції туризму.</p> <p>Дисципліна «Ризики та економічна безпека турфірм». Теми: Сутність та класифікація ризиків. Методи аналізу економічних та управлінських ризиків. Аналіз ризиків. Методи аналізу ризиків проектів в туристичній індустрії. Ризик-менеджмент: мета, сутність, значення, умови формування системи ризик-менеджменту, етапи формування. Організація системи ризик-менеджменту на туристичному підприємстві.</p> <p>Дисципліна «Управління персоналом туристичного підприємства». Теми: Управління персоналом як специфічна функція менеджменту. Зміст понять „трудові ресурси”, „персонал, „кадри”. Системний підхід до управління персоналом організації. Методи управління персоналом. Кадрова політика та планування. Управління конфліктами та стресами. Безпека, умови та дисципліна персоналу.</p>	
Постреквізити навчальної дисципліни..	
<p>Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Антикризове управління в туризмі» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виробнича практика; - переддипломна практика; - кваліфікаційна дипломна робота. 	
3. Характеристика навчальної дисципліни	

Сучасна світова економіка активно й значними темпами глобалізується. Відповідно до цього хвильоподібно трансформується бізнесове середовище. Об'єктивна, але слабкокерована змінюваність соціальних, політичних та економічних процесів у суспільстві може призводити до збоїв у роботі підприємств, спричиняти кризи в різних складниках господарського механізму. У перекладі з грецької «crisis» означає «вирок, рішення з якого-небудь питання, або у сумнівній ситуації», а також «вихід, розв'язання конфлікту (наприклад, військового)». У широкому розумінні слово «криза» тлумачиться як «скрутне, важке положення» або «різку, скрутну зміну у чому-небудь». Стосовно до соціально-економічних систем криза означає перелом, якісну зміну процесу, що характеризується зміною у стані розвитку системи. В основному це перехід від стабільного розвитку до небезпечного, загрозливого, який супроводжується погіршенням всіх показників діяльності. Кризові явища проявляються як на макро так і мікрорівні ринкової економіки. Починаючи від макроекономічних систем і закінчуючи підприємством має місце циклічність їхнього розвитку, тобто будь-яка соціально-економічна система має певний життєвий цикл, на протязі якого щоденно можуть виникати проблеми, які спроможні породжувати кризи.

У сучасних умовах підприємства та організації зіштовхнулися з високим ступенем невизначеності і, як правило, негативними впливами зовнішнього середовища, змушуючи їх динамічно пристосовуватися до несприятливих умов господарювання. Тому сьогодні антикризовою можна вважати майже всю виробничо-господарську діяльність підприємства. Дотепер, через нерозвиненість наукового передбачення, на кризу підприємство реагує тільки після її появи або коли вже наслідки неможливо ліквідувати. Антикризове управління застосовується вітчизняними підприємствами в основному у вигляді реактивного управління в тих випадках, коли криза вже настала та необхідно шукати шляхи її подолання. Однак, головна місія антикризової діяльності підприємства полягає в запобіганні кризі, пом'якшенні процесу її перебігу та мінімізації наслідків в тому випадку, коли її неможливо уникнути. У зв'язку з цим виникає необхідність у підготовці кваліфікованих фахівців, які мають навички розробки та вибору оптимальної антикризової стратегії та визначення тактичних заходів щодо її реалізації. Саме цим пояснюється доцільність, актуальність, а також необхідність вивчення майбутнім фахівцем навчальної дисципліни «Антикризове управління в туризмі» та обґрунтовуються її предмет, мета і завдання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у вітчизняному сегменті світової туристичної галузі.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність працювати в команді з використанням сучасних комунікаційних методів міжособистісної взаємодії.

Здатність визначити наявність бізнес-проблеми, аналізувати та вирішувати її, вести пошук альтернатив та обґрунтовувати управлінські рішення з забезпеченням їх правомірності.

Фахові компетентності:

Здатність приймати оптимальні управлінські рішення і вміння застосовувати інформаційні та digital-технології в побудові вектору розвитку туристичних підприємств; оцінювати ризики реалізації альтернативних стратегічних бізнес-напрямків.

Здатність розробляти локальні, регіональні, територіальні, інфраструктурні туристичні програми підтримки розвитку галузі, стратегії для просування послуг у сфері туризму.

Уміння планувати і розв'язувати науково-методичні завдання та організовувати педагогічний процес як співробітництво, взаємодію, наставництво; здатність до проведення наукових досліджень процесів в галузі, на ринку, в діловому середовищі, обирати коректні методи впровадження результатів, проводити консультативну роботу з організації туристичної діяльності.

Здатність виокремити та ідентифікувати за класифікаційними ознаками сегменти світового ринку туристичних послуг; знати транснаціональні корпорації в галузі туризму та механізм їх функціонування в глобальному економічному середовищі.

Знання предмету, завдань та видів підприємницької діяльності в туризмі; методів і форм державної підтримки малого бізнесу; умов та середовища здійснення підприємницької діяльності в туризмі; законодавчих актів з організації підприємництва щодо надання туристичних послуг в

сфері обслуговування клієнтів.

Здатність до педагогічної діяльності та організації навчально-методичного та виховного процесу в професійній туристичній освіті; використання методологічних та концептуальних основ викладання навчальних дисциплін; володіння інтерактивними методами викладання у закладах вищої освіти, їх застосування при плануванні й проведенні теоретичних і практичних занять.

Результати навчання:

Уміння діагностувати стан маркетингового та конкурентного середовища туристичних підприємств та визначати тенденції розвитку туристичного ринку, досліджувати дії конкурентів, реальний і потенційний попит споживачів туристичних послуг, існуючі альтернативні пропозиції, використовуючи методи digital-моніторингу глобального ринку туристичних послуг.

Вільно володіти державною мовою як безальтернативним засобом спілкування в професійній туристичній діяльності та використовувати як корпоративний стандарт.

Демонструвати високий рівень соціальної відповідальності за результати прийняття стратегічних рішень у сфері туризму.

Приймати стратегічні та оперативні управлінські рішення в складних ситуаціях невизначеності умов туристичного бізнесу, які потребують застосування нових підходів до прогнозування.

Ініціювати комплексні цифрові туристичні проекти і продукти та проявляти лідерство під час їх реалізації на підприємстві.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Антикризове управління в туризмі» є формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних умінь щодо застосування ними методик для якісної оцінки ризику на практиці. Досвідчений керівник повинен знати, що не треба намагатися уникнути неминучого ризику, а уміти відчувати ризик, оцінювати його ступінь і не переходити за допустимі межі.

5. Завдання вивчення дисципліни

Методичні – викласти теоретичні основи та методологічні особливості застосування системного підходу у вивченні сучасних механізмів антикризового управління у галузі надання туристських послуг, сформувані практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою для осмислення здобутих знань стосовно зовнішніх і внутрішніх ризиків та загроз в індустрії туризму і гостинності для підвищення якості професійної підготовки управлінських кадрів.

Пізнавальні – сформувані у студентів уявлення про сучасні ризики та загрози у сфері туризму, викласти основні підходи до управління ризиками, аналізувати і прогнозувати ризики на туристичному підприємстві; розраховувати рентабельність інвестицій для визначення ризикованості проекту; аналізувати фінансову стійкість туристичної фірми; досліджувати ризик на основі аналізу ліквідності і платоспроможності туристичного підприємства.

Практичні – ознайомити студентів із сучасними методами та технологіями антикризового управління на туристичних підприємствах, набуття знань і навичок щодо процедури відновлення платоспроможності на підприємстві або застосування щодо нього банкрутства.

6. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Антикризове управління в туризмі» складається із двох змістовних модулів:

- **змістовий модуль 1. Теорія антикризового управління;**
- **змістовий модуль 2. Прикладні засади антикризового управління підприємством.**

Змістовий модуль 1. Теорія антикризового управління.

Тема 1. Типологія кризових явищ.

Розвиток поняття «криза» та «економічна криза». Основні ознаки виникнення кризи на підприємстві. Причини виникнення кризи. Класифікація видів криз у функціонуванні та розвитку підприємства. Кризове явище, як основний елемент кризи підприємства. Класифікація кризових явищ.

Тема 2. Кризові явища в економіці виробничих систем.

Циклічність економічного розвитку: поняття та основні моделі. Характеристика основних фаз та специфічні риси економічного циклу. Види економічних циклів та їх

вплив на виникнення криз на підприємстві. Основні теорії, що пояснюють причини циклів та криз. Основні ознаки кризових явищ в економіці та в системі управління підприємств. Класифікація стадій кризового процесу. Матриця кризових станів підприємства. Екзогенні та ендогенні фактори впливу на стан підприємства у галузі туризму та гостинності.

Тема 3. Економічний механізм управління кризовим станом на підприємстві.

Загальні основи антикризового управління. Поняття «антикризове управління підприємством»: мета та основні завдання. Принципи та проблеми антикризового управління. Реактивне та апріорне антикризове управління підприємством. Характерні риси та основні елементи економічного механізму антикризового управління туристичним підприємством. Вимоги до системи, механізму і процесу управління кризовим станом підприємства. Технологічна схема управління кризовим станом.

Тема 4. Характеристика процесу антикризової діяльності підприємства.

Необхідність та сутність антикризової діяльності туристичного підприємства. Антикризова діяльність та антикризове управління у системі регулювання господарськими процесами підприємства галузі туризму. Концептуальна модель антикризового менеджменту. Правове та аналітичне державне регулювання антикризової діяльності підприємства.

Тема 5. Управління ризикозахищеністю туристичного підприємства.

Поняття ризику, його особливості в сучасних умовах. Класифікація ризику. Основні підходи до процесу управління ризиком на підприємстві. Економічні ризики й економічна безпека підприємства. Оцінка схильності системи управління до ризику. Методологія та система показників оцінки ризику в управлінні туристичним підприємством. Шляхи підвищення ефективності управління ризиком у туристичному підприємстві.

Тема 6. Діагностика криз. Система раннього виявлення ознак майбутньої кризової ситуації.

Діагностика у системі інструментів антикризової діяльності. Зовнішні сигнали про можливі негативні зміни стану підприємства. Внутрішні сигнали про можливі негативні зміни стану підприємства. Методи діагностики кризи. Структурно-логічна схема проведення діагностики кризи розвитку підприємства. Характеристика основних етапів діагностики кризових ситуацій на підприємстві. Система показників для діагностики кризового стану підприємства.

Змістовий модуль 2. Прикладні засади антикризового управління підприємством

Тема 7. Методи, методики та показники оцінки кризового стану підприємства.

Антикризовий моніторинг стану підприємства. Оцінка кризового стану підприємства на основі агрегатних моделей. Динамічні підходи до оцінки кризового стану підприємства. Методики та моделі оцінки фінансових загроз та діагностики банкрутства. Рейтингова система оцінки кризового стану підприємства. Методичні підходи до аналізу кризи результату. SWOT – аналіз у діагностиці криз. Система оціночних показників-індикаторів кризового стану. Експертні методи діагностики кризового стану.

Тема 8. Антикризовий маркетинг.

Особливості антикризового маркетингу. Методи аналізу продукції туристичного підприємства. Аналіз асортименту і структури продукції або послуг. Статистичні методи аналізу витрат на продукцію. Аналіз еластичності. Методика бенчмаркінга у антикризовому управлінні. Управління брендами.

Тема 9. Управління персоналом у кризових ситуаціях на туристичних підприємствах.

Вплив кадрової політики на ефективність діяльності підприємства. Методи діагностики персоналу кризового підприємства. Основи коучінга для керівників та працівників підприємств сфери туризму.

Тема 10. Банкрутство як правовий механізм регулювання діяльності підприємства

Поняття та сутність банкрутства. Види банкрутства. Цілі та принципи процедури банкрутства. Стадії банкрутства підприємства. Фінансові наслідки виникнення банкрутства.

Тема 11. Фінансова санація неплатоспроможних підприємств.

Економічна сутність, мета та характеристика основних форми санації. Рішення про проведення санації. Етапи здійснення управління санацією підприємства. Модель фінансової санації. Розробка плану санації.

Тема 12. Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління.

Поняття та сутність реструктуризації. Основні складові реструктуризації підприємства. Класифікація масштабів, форм і видів реструктуризації підприємства. Комплекс заходів

стратегічної та оперативної реструктуризації підприємства. Характеристика етапів корпоративної реструктуризації (реорганізації) підприємства. Критерії та показники оцінки ефективності реструктуризації підприємства.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Типологія кризових явищ.	Лекція	2
	Типологія кризових явищ	Практичне	2
2.	Кризові явища в економіці виробничих систем.	Практичне	2
3.	Кризові явища в економіці виробничих систем.	Лекція	2
	Економічний механізм управління кризовим станом на підприємстві.	Практичне	2
4.	Економічний механізм управління кризовим станом на підприємстві.	Практичне	2
5.	Характеристика процесу антикризової діяльності підприємства.	Лекція	2
	Характеристика процесу антикризової діяльності підприємства.		2
6.	Управління ризикозахищеністю туристичного підприємства.	Практичне	2
7.	Діагностика криз. Система раннього виявлення ознак майбутньої кризової ситуації.	Лекція	2
	Діагностика криз. Система раннього виявлення ознак майбутньої кризової ситуації.	Практичне	2
	Модульний контроль МК1 (модульна контрольна робота)	Контрольна робота	1
8.	Методи, методики та показники оцінки кризового стану підприємства.	Практичне	2
9.	Методи, методики та показники оцінки кризового стану підприємства.	Лекція	2
	Антикризовий маркетинг.	Практичне	2
10.	Антикризовий маркетинг.	Практичне	2
11.	Управління персоналом у кризових ситуаціях на туристичних підприємствах.	Лекція	2
	Управління персоналом у кризових ситуаціях на туристичних підприємствах.	Практичне	2
12.	Банкрутство як правовий механізм регулювання діяльності підприємства	Практичне	2
13.	Фінансова санація неплатоспроможних підприємств.	Лекція	2
	Фінансова санація неплатоспроможних підприємств.	Практичне	2
14.	Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління.	Практичне	2
15.	Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління.	Практичне	2
	Модульний контроль МК2 (модульна контрольна робота)	Контрольна робота	1
	Підсумковий контроль (залік)	Залік	1

8. Самостійна робота

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує в кожному змістовому модулі перелік тем (на основі опрацювання інформаційних джерел веде пошук відповідей на актуальні питання, вирішує практичні питання, складає тести, вирішує задачу або ситуаційну вправу, виконує інші завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, лекцій, практичних занять). Головною метою самостійної роботи є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить – 1:1,73. Тижневих годин: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 4,5.

Під час вивчення дисципліни «Антикризове управління в туризмі» виокремлено такі види самостійного навчання студента:

- 1) слухання лекцій, участь у семінарських заняттях, виконання практичних робіт;
- 2) відпрацювання тем лекцій та практичних занять, тем практичних робіт;
- 3) підготовка рефератів, презентація результатів власних досліджень та проекту;
- 4) підготовка до модульного контролю та заліку;
- 5) робота з інформаційними джерелами та ін.

Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці. Насамперед, потрібно, щоб кожен студент у процесі навчання дотримувався гігієни розумової праці: він повинен зрозуміти механізми розумової праці, причини появи втоми, шляхи підвищення працездатності, а також режиму харчування, організації відпочинку та ін. Викладач дисципліни на початку вивчення дисципліни проводить настановне заняття, особливо зі студентами, які оформили індивідуальний графік навчання. Студент повинен усвідомити, що індивідуальний добовий ритм організму визначається низкою фізіологічних функцій, які постійно змінюються в години активної діяльності та сну. Важливу роль в оптимальній організації життя і діяльності студента відіграє режим активності на добу – його необхідно відстежити, зафіксувати та врахувати на початку занять з дисципліни.

Здійснюється самостійна робота безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом НУ «Запорізька політехніка». Згідно навчального плану на самостійну роботу з дисципліни «Антикризове управління в туризмі» відведено 69 академічних годин та 7 годин на виконання індивідуальних завдань.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки студент повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати й відстоювати власну точку зору. Йдеться, передусім, про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Рекомендованим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Такий підхід сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни.

Студенти мають змогу отримати завдання та завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

№ тижня	Назва теми	Контрольні заходи	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теорія антикризового управління.			
1.	Типологія кризових явищ.	moodle	6
2.	Кризові явища в економіці виробничих систем.	moodle	6
3.	Економічний механізм управління кризовим станом на підприємстві.	moodle	6
4.	Характеристика процесу антикризової діяльності підприємства.	moodle	4
5.	Управління ризикозахищеністю туристичного підприємства.	moodle	6
6.	Діагностика криз. Система раннього виявлення ознак майбутньої кризової ситуації.	moodle	6
7.	Захист ІДЗ за темою «Діагностика криз. Система раннього виявлення ознак майбутньої кризової ситуації.»	Дослідження (звіт)	3
	Модульна контрольна робота (письмова / в системі moodle)	Тестові завдання	1

Змістовий модуль 2. Прикладні засади антикризового управління підприємством.			
8.	Методи, методики та показники оцінки кризового стану підприємства.	moodle	6
9.	Антикризовий маркетинг.	moodle	6
10.	Управління персоналом у кризових ситуаціях на туристичних підприємствах.	moodle	6
11.	Банкрутство як правовий механізм регулювання діяльності підприємства	moodle	6
12.	Фінансова санація неплатоспроможних підприємств.	moodle	6
13.	Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління.	moodle	5
14.	Захист ІДЗ за темою «Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління.»	Проект (презентація)	4
15.	Крайній термін (<i>deadline</i>), до якого має бути виконані всі види завдань в системі дистанційного навчання (moodle)	moodle	-
	Модульна контрольна робота (письмова / в системі moodle)	Тестові завдання	1

За кожною темою (№№ 1-12) в системі дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>) кожен студент має виконати наступні **види СР**:

- пошук відповідей на питання за темою;
- складання глосарію за темою;
- складання тестових завдань за темою.

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/node/7904> (не менш ніж 2 рази по 2 години на тиждень або за попередньою домовленістю);
- відеоконференція на платформі zoom (особиста або колективна) - ідентифікатор 853-372-4058 (один раз на 2 тижні);
- листування за допомогою електронної пошти svetlanagres@zntu.edu.ua (у форматі 24/7 кожного дня);
- відеозустріч, аудіоспілкування або смс у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача);
- спілкування по телефону (з 10.00 до 12.00 кожен день крім вихідних та святкових днів).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Засоби оцінювання:

- усне опитування у відповідності до вивчених тем дисципліни;
- опрацювання опорного конспекту лекцій (самостійні письмові роботи);
- захист індивідуального завдання за обраним напрямком;
- індивідуальна самостійна робота на практичних заняттях;
- участь у обговоренні актуальних подій в сфері антикризового управління в галузі туризму та гостинності (на лекційних та практичних заняттях);
- вирішення ситуаційних вправ на практичних заняттях;
- модульна контрольна робота (тестовий контроль);
- залік (підсумковий контроль).

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Критерії оцінювання.

За дисципліною «Антикризове управління в туризмі» передбачено два змістових модулі. Поточний контроль знань студентів складається з **60 балів** по кожному змістовному модулю, які розподілено за видами занять: лекційні, практична, індивідуальна самостійна робота (ІДЗ). Модульний контроль містить виконання тестових завдань та складається з **40 балів**. Поточний та модульний контроль знань, у підсумку, дають змогу студенту отримати **100 балів** за кожен змістовий модуль. Отримані за кожен змістовий модуль бали підсумовуються та діляться на 2.

Підсумковий контроль (залік) передбачає відмову студента від результатів поточного контролю (або з поважних причин неможливість отримання балів за поточний контроль) та за письмовою заявою і ухваленням деканату студент має право скласти залік. При цьому, результати модульного контролю знань зберігаються. Завдання заліку складають **60 балів**. Результати заліку та модульний контроль знань, у підсумку, дають змогу студенту отримати **100 балів**.

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FХ, F). Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекційних, лабораторних, практичних або семінарських заняттях та самостійну роботу.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Опрацювання опорного конспекту лекцій:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стислому і системному вигляді викладений основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають опрацювати (конспект, записи, фото демонстраційних матеріалів) студенти під час лекції. Його опрацювання сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо. Кожний студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. Опрацювання окремої теми за ОКЛ може бути у формі: складання тестових завдань на основі конспекту лекцій та самостійного доопрацювання теми; складання глосарію наукових термінів до кожної теми зі структури дисципліни.

Відвідування студентом лекції, ведення ОКЛ, його опрацювання, участь в активному обговоренні дискусійних питань, обґрунтування власної точки зору за проблемними напрямками, співавторство з лектором у підготовці лекційного заняття та його проведення з використанням інтерактивних технологій навчання мотивується викладачем та дає студенту можливість отримати взагалі до **7 балів** за обидва змістові модулі (по 1 максимум за одне лекційне заняття) в першому змістовному модулі – **4 бали**, в другому змістовому модулі – **3 бали**.

Робота на практичних заняттях

Під час практичних занять студенти усно доповідають на обрані питання, дають відповіді на додаткові питання викладача, доповнюють один одного за різними питаннями практичного заняття, демонструють результати самостійної підготовки до заняття, виконують письмові самостійні роботи, повідомляють актуальну інформацію про події у сфері туризму, приймають участь в обговоренні практичних питань, вирішують ситуаційні вправи, приймають участь у підготовці практичного заняття у співавторстві з викладачем, допомагають іншим студентам оволодіти знаннями, використовують сучасні інтерактивні методи отримання знань. Така активна робота студента на занятті оцінюється в максимум **6 балів**. Така форма надає студенту можливість отримати максимум: **42 бали** в першому та **48 балів** у другому змістовому модулі.

Критерії оцінки на практичному занятті

Бали	Критерії оцінки
6	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, дає повні та зрозумілі відповіді на додаткові питання викладача, доповнює відповіді інших студентів за різними питаннями практичного заняття, демонструє результати самостійної підготовки до заняття, доповідає актуальну інформацію про події у сфері готельно-ресторанної справи, приймає участь у підготовці практичного заняття у співавторстві з викладачем дисципліни, допомагає іншим студентам оволодіти знаннями, використовують сучасні інтерактивні методи отримання знань.
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно й аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає

	і часто задає питання; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді.
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно й аргументовано викладає під час усних виступів і письмових відповідей, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання.
3	Володіє навчальним матеріалом, виконує більшість завдань практичних занять і домашньої/самостійної роботи іноді виступає і задає питання; добре працює в парі/групі/команді.
2	Частково володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
1	Не володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
0	Не володіє навчальним матеріалом, зовсім не виконує завдання практичних занять, іноколи виступає і задає питання; відмовляється працювати в парі/групі/команді.

Індивідуальна самостійна робота студентів

Виконання індивідуального завдання можливе у вигляді проекту або реферату у письмовій формі та у формі усної доповіді на практичному занятті. Така форма надає студенту можливість отримати максимум **14 балів** в першому та **9 балів** в другому змістовному модулі.

Критерії оцінки індивідуального самостійного завдання:

1 модуль	2 модуль	Критерії оцінки
14	9	В повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, висловлює власний погляд на проблеми, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, опрацьовує наукові джерела.
11-13	7-8	Достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, переважно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
8-10	5-6	В цілому, володіє матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
5-7	3-4	Не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Не відповідає на додаткові питання.
3-4	2	Частково володіє матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів, допускаючи при цьому суттєві помилки, здав на перевірку письмову реферативну роботу.
1-2	1	Здав на перевірку письмову реферативну роботу, яка оформлена не за стандартами та зміст питань не достатньо розкриває їх назву. Відмова від відповіді на будь-які основні та додаткові питання.
0	0	Не виконав завдання, Відсутність усної або письмової роботи.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт (тестів). В структурі вивчення дисципліни виділено **два змістові модулі**, за змістом яких складено тестові завдання та включено до кожної модульної контрольної роботи. Студент складає письмовий модульний контроль та має можливість набрати максимум **40 балів**. Правильна відповідь на **20 тестових питань** оцінюється в **2 бали** кожна.

ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого та, в кінцевому рахунку, отримання загального підсумкового балу.

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою. Кожен змістовий модуль оцінюється за 100-бальною системою. Отримані за кожен змістовий модуль бали підсумовуються та діляться на 2.

Зведена таблиця набору балів за семестр

Бали за навчальний семестр	Розподіл балів за змістовими модулями	
	1 зміст. модуль (максимум балів)	2 зміст. модуль (максимум балів)
Поточний контроль	60	60
Лекції	4 (4 лекції*1)	3 (3 лекції*1)
Практичні	42 (7 пр. зан.*6)	48 (8 пр. зан.*6)
Індивідуальна самостійна робота (ІДЗ)	14	9
Модульна контрольна робота (МК)	40	40
Всього по змістовим модулям 1 та 2	100	100
Всього за вивчення дисципліни	100 (ЗМ1 + ЗМ2 / 2)	

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ НА ЗАЛІК:

Три питання потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 20 балів за кожне питання). Максимальна кількість складає **60 балів**.

16-20 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

11-15 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

6-10 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

0-5 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань на лекційних та практичних заняттях, за виконання індивідуального самостійного завдання, за модульний контроль та підсумковий контроль (або отримані при складанні заліку) свідчить про **ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни** на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати **від 0 до 100 балів**, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	визначення
		для заліку	
90 – 100	A	зараховано	відмінно - повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому.
			дуже добре - недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
85-89	B		

75-84	C		добре - недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вмiє самостiйно викласти змiст деяких питань програми навчальної дисциплiни. Окремi завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цiлому виконав не повнiстю.
70-74	D		задовiльно – засвоїв лише окремi теми робочої програми. Не вмiє вiльно самостiйно викласти змiст основних питань навчальної дисциплiни, окремi завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-69	E		достатньо - засвоїв лише окремi питання навчальної програми. Не вмiє достатньо самостiйно викласти змiст бiльшостi питань програми навчальної дисциплiни. Виконав лише окремi завдання кожної теми та модульного контролю в цiлому.
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовiльно – не засвоїв бiльшостi тем навчальної програми не вмiє викласти змiст бiльшостi основних питань навчальної дисциплiни. Не виконав бiльшостi завдань кожної теми та модульного контролю в цiлому.
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисциплiни	незадовiльно – не засвоїв навчальної програми, не вмiє викласти змiст кожної теми навчальної дисциплiни, не виконав модульного контролю.

10. Полiтика курсу

Полiтика вiдвiдування аудиторних занять (особиста присутнiсть студента). Вiдвiдування занять є обов'язковим компонентом в системi вивчення курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (вiдвiдування лекцiй та практичних занять). Самостiйну роботу студент виконує у системi дистанцiйного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>). За об'єктивних причин (наприклад, лiкарнянi, стажування, мобiльнiсть, iндивiдуальний графiк, iнше) аудиторнi види занять та завдань також можуть бути трансформованi в систему дистанцiйного навчання (сервiс moodle).

Полiтика дедлайнiв. Студент зобов'язаний дотримуватись крайнiх термiнiв (дата для аудиторних видiв робiт або час в системi дистанцiйного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявностi поважних причин (вiдповiдно до iнформацiї, яку надано деканатом) студент має право на складання iндивiдуального графiку вивчення окремих тем дисциплiни.

Полiтика академiчної доброчесностi. Дотримання академiчної доброчесностi здобувачами освiти передбачає: самостiйне виконання навчальних завдань, завдань поточного та пiдсумкового контролю результатiв навчання (для осiб з особливими освiтнiми потребами ця вимога застосовується з урахуванням iхнiх iндивiдуальних потреб i можливостей); посилення на джерела iнформацiї у разi використання iдей, розробок, тверджень, вiдомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та сумiжнi права; надання достовiрної iнформацiї про результати власної (наукової, творчої) дiяльностi, використанi методики дослiджень i джерела iнформацiї; використання достовiрної iнформацiї з офiцiйних джерел у проектних завданнях.

Полiтика дотримання прав та обов'язкiв студентiв. Права i обов'язки студентiв вiдображено у п.7.5 Положення про органiзацiю освiтнього процесу в Нацiональному унiверситетi «Запорiзька полiтехнiка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf).

Полiтика конфiденцiйностi та захисту персональних даних. Обмiн персональними даними мiж викладачем i студентом в межах вивчення дисциплiни, iх використання вiдбувається на основi закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктiв вiдносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здiйснюватися лише вiдповiдно до iхнiх професiйних чи службових або трудових обов'язкiв. Цi працівники зобов'язанi не допускати розголошення у будь-який спiсiб персональних даних, якi їм було довiрено або якi стали вiдомi у зв'язку з виконанням професiйних чи службових або трудових обов'язкiв, крiм випадкiв, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне пiсля припинення ними дiяльностi, пов'язаної з персональними даними, крiм випадкiв, установлених законом».